



เกาะโคโค (Coco Islands) กับความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ของจีน

Coco Islands

หมู่เกาะโคโค (Coco Islands) เป็นส่วนหนึ่งของมณฑลยูนนาน ประเทศเมียนมา หมู่เกาะโคโคประกอบด้วยเกาะใหญ่ย่อย ๕ เกาะ แต่เดิมรัฐบาลยูนนานพล เน วิน ใช้เกาะโคโคเป็นที่คุ้มขังนักโทษ โดยเฉพาะนักโทษการเมือง แต่เรือนจำบนเกาะก็ต้องปิดไปในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เมื่อเกิดการจลาจลครั้งใหญ่ขึ้น และนักโทษทั้งหมดถูกย้ายไปที่เรือนจำอินเส่งซานเมืองย่างกุ้ง



แชตัมเฮาส์ (Chatham House) สถาบันวิจัยนโยบายระหว่างประเทศ ได้รายงานประเด็น “เมียนมากำลังสร้างฐานสอดแนมบนเกาะเกรทโคโค (Great Coco Island) อยู่หรือไม่” โดยได้วิเคราะห์ภาพถ่ายดาวเทียมจำนวนหนึ่งของหมู่เกาะโคโค (Coco Islands) ในอ่าวเบงกอล ที่ถ่ายขึ้นเมื่อเดือนม.ค. โดยบริษัทเทคโนโลยีอวกาศของสหรัฐฯ Maxar Technologies ได้นำออกเผยแพร่ ซึ่งหมู่เกาะแห่งนี้ประกอบด้วยเกาะหลัก ๒ เกาะ คือ Great Coco Island และ Little Coco Island และยังมีเกาะเล็กเกาะน้อยอีกจำนวนหนึ่ง รวมทั้งเกาะเจอร์รี ที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของ Great Coco Island โดยภาพถ่ายแสดงให้เห็นการก่อสร้างบนเกาะ พบการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้มากที่สุดคือการขยายความยาวของรันเวย์สนามบินจาก ๑,๓๐๐ เมตร ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา เป็น ๒,๓๐๐ เมตร รันเวย์มีขนาดกว้างขึ้น และมีโรงเก็บเครื่องบินใหม่เพิ่มอีก ๒ หลัง ยังพบอาคารใหม่บางแห่งทางตอนเหนือของสนามบิน พบสถานีเรดาร์ และท่าเรือขนาดใหญ่ และในพื้นที่ทางตอนใต้ของเกาะ พบการก่อสร้างถนนที่เชื่อมต่อส่วนปลายของเกาะ อย่างไรก็ตามทั้งโฆษกคณะรัฐประหารเมียนมาและกระทรวงการต่างประเทศจีนออกมาตอบโต้รายงานชิ้นนี้ว่าไม่เป็นความจริง อย่างไรก็ตาม การรายงานความเคลื่อนไหวของการก่อสร้างเพิ่มเติมของหมู่เกาะโคโค อาจสอดคล้องกับแนวทาง “ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก” ของจีน

ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุกของจีน

ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก หรือ The String of Pearls หมายถึงเครือข่ายของโครงสร้างพื้นฐานทางการทหารและทางการค้าของจีน หมายถึงไปถึงความสัมพันธ์ตามเส้นทางคมนาคมทางทะเล การวางยุทธศาสตร์เครือข่ายทางการทหารและทางเศรษฐกิจของจีนในมหาสมุทรอินเดียว่า “สร้อยไข่มุก” เพื่อจะอธิบายว่าจีนใช้ “ฐานที่มั่น” เหล่านี้ในการโอบล้อมมหาสมุทรอินเดีย โดยเส้นสายยุทธศาสตร์ทางทะเลเส้นนี้เคลื่อนไหวผ่านจุดสำคัญทางทะเลหลายจุด รวมถึง ศูนย์กลางการเดินทางยุทธศาสตร์อื่นๆ เช่น ๑. ช่องแคบลอมบอก (เชื่อมระหว่างทะเลชวาและมหาสมุทรอินเดีย) ๒. ช่องแคบมะละกา (สิงคโปร์) ๓. เมืองเจียวเพียวหรือเจ้าผิว (ทางตะวันตกของเมียนมาในรัฐยะไข่) ๔. เมืองท่าจิดตงกอง (บังกลาเทศ) ๕. ท่าเรือฮัมบันโตต้า (ศรีลังกา) ๖. เมืองท่ากวาดาร์ (ปากีสถาน) ๗. ช่องแคบฮอร์มุซ (ระหว่างอ่าวเปอร์เซียและอ่าวโอมาน) ๘. จิบูตี (แหลมแอฟริกา) ๙. ช่องแคบมันดับ (ระหว่างเยเมนและคาบสมุทรอาหรับ)

แม้จีนจะมีพื้นที่กว้างใหญ่ แต่ยังมีจุดอ่อนจากการมีทางออกทะเลเพียงด้านเดียว คือ มหาสมุทรแปซิฟิก ดังนั้นในการขนส่งค้าขายกับคู่ค้าหลักอย่างสหภาพยุโรป จีนต้องเดินเรือทะเลไปอ้อมช่องแคบมะละกา รวมไปถึงการขนส่งพลังงานสำคัญจากตะวันออกกลางก็ต้องไปอ้อมช่องแคบมะละกาอีกเช่นกัน การพึ่งพาและพึ่งพิงช่องแคบนี้มากเกินไป ย่อมเป็นความเสี่ยง รัฐบาลจีนจึงได้พยายามหาทางออกสู่ทะเลอีกด้าน โดยได้เลือกที่จะใช้เส้นทางผ่านกลางประเทศเมียนมา เพื่อออกสู่มหาสมุทรอินเดีย และได้ริเริ่ม “โครงการริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งเป็น การขยายอิทธิพลของจีนไปยังภูมิภาคอื่นๆ โดยรัฐบาลจีนมุ่งสนับสนุนการพัฒนาโครงการเชื่อมโยงเส้นทางจากนครคุนหมิง เมืองหลวงของมณฑลยูนนานไปยัง ท่าเรือท่าลี่กเจ้าผิว (Kyaukpyu) ในเมียนมา ระยะทางรวม ๑,๙๒๒ กิโลเมตร โดยเส้นทางดังกล่าวจะผ่านเมืองรุยลี่ (Ruili) เมืองชายแดนของจีน เชื่อมไปยังมูเซ (Muse) เมืองชายแดนในรัฐฉานของเมียนมา ลงมายังเมืองมัตตะเล่ย์ออกสู่มหาสมุทรอินเดียที่รัฐยะไข่บริเวณท่าเรือท่าลี่กเจ้าผิว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเจ้าผิว (Kyaukpyu Special Economic Zone: KPSEZ) ภายใต้การดำเนินการของกิจการร่วมค้า ซึ่งนำโดย CITIC Group Corporation ของจีนที่ชนะการประมูล นอกจากนี้ ยังมีท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่มีความยาวเกือบ ๘๐๐ กิโลเมตร ส่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติจากแหล่งเชว (Shwe) ขึ้นฝั่งเมียนมาที่ Kyaukphyu ในรัฐยะไข่ ผ่าน Mandalay และทางตอนเหนือของรัฐฉาน ก่อนเข้าสู่ประเทศจีนที่เมืองชายแดนรุยลี่ (Ruili) และไปสิ้นสุดที่เมืองคุนหมิง เมืองหลวงของมณฑลยูนนาน ซึ่งท่อขนส่งนี้สามารถนำเข้าน้ำมันดิบได้ ๒๒ ล้านตันต่อปี ท่อขนส่งน้ำมันดิบจีน - เมียนมา เป็นส่วนสำคัญของโครงการ BRI

บทวิเคราะห์

เมียนมาเป็นพันธมิตรที่มีความใกล้ชิดกับจีน และมีระยะทางในการเดินทางออกสู่มหาสมุทรอินเดีย ที่สั้นกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งสามารถช่วยย่นระยะทางในการขนส่งสินค้าโดยไม่ต้องเดินทางผ่านช่องแคบมะละกา และสามารถใช้เป็นฐานปฏิบัติการทางทหารเมื่อจำเป็นได้ จีนจึงพยายามลงทุนโครงสร้างขนาดใหญ่ทางเศรษฐกิจ และมีความเป็นไปได้ที่จีนจะลงทุนบนเกาะ Coco Island เนื่องจาก จีนอาจใช้พื้นที่ตรงนี้สอดส่องความเคลื่อนไหวของอินเดีย และสามารถดูแลผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของจีนจากโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเจ้าผิวได้อีกด้วย

ความเคลื่อนไหวของจีนที่รุกคืบเข้าไปในเกาะโคโคโยมก่อให้เกิดความกังวลและความระแวงต่ออินเดีย เนื่องจาก หมู่เกาะโคโค (Coco Islands) อยู่ห่างจากหมู่เกาะยุทธศาสตร์อันดามันและนิโคบาร์ไปทางเหนือราว ๕๕ กิโลเมตร ซึ่งนิโคบาร์เป็นที่ตั้งของฐานทัพเรือและฐานทัพอากาศของอินเดีย หากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารบนเกาะโคโคมีความเกี่ยวพันกับจีน อาจทำให้อินเดียต้องเผชิญกับภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับการทหารจากจีน นำมาซึ่งความตึงเครียดระหว่างอินเดียบกับจีนในบริเวณอ่าวเบงกอล ดังนั้นหน่วยงานความมั่นคงควรเฝ้าระวังต่อสถานการณ์ดังกล่าว

ไทยควรใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน เพื่อส่งเสริมกลไกความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจให้มากขึ้น และมีมาตรการรับมือที่เหมาะสมกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีน พร้อมทั้งพิจารณาการใช้ประโยชน์จาก เส้นทางเดินเรือและท่าเรือต่างๆ ที่จีนเข้ามาลงทุนในอาเซียนร่วมกัน โดยตระหนักถึงผลกระทบทางการเมืองระหว่างประเทศที่อาจจะเกิดขึ้นจากกรณีของผลกระทบของการแข่งขันของชาติมหาอำนาจในภูมิภาค

อ้างอิง

- Posttoday. (2023). ส่องยุทธศาสตร์มังกรกับ 9 ท่าเรือล้อมโลก “String of Pearls”. <https://www.posttoday.com/international-news/690613>
- EXIMThailand. (2017). เมียนมา ...Super Highway สู่อู่ใหญ่แห่งเอเชีย . https://www.exim.go.th/eximinter/e-news/7386/eneews_april2017_AEC.html
- TheActive. (2023). จับตาท่าทีจีน ต่อสถานการณ์ในเมียนมา. <https://theactive.net/news/20210405-3/>
- The STRAITSTIMES. (2023). India confronts Myanmar about China spy post on remote Coco Islands. <https://www.straitstimes.com/asia/south-asia/india-confronted-myanmar-about-china-spy-post-on-remote-coco-islands>
- ลลิตา หาญวงษ์. (2023). ไทยพบพม่า : เกาะโคโคกับข้อพิพาทระหว่างจีนกับอินเดีย. https://www.matichon.co.th/columnists/news_3933940
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2013). “ยุทธศาสตร์ให้หยาง” ของจีนกับการส่งสัญญาณสู่ “อาเซียน”. https://www.ssc-thailand.org/uploads_ssc/SSC%20ASEAN%20weekly%20focus%2033-2013.pdf